

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการป้องกันการเกิดโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการศึกษาเสนอในรูปแบบของตารางและแผนภูมิประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1.1 ข้อมูลด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา

1.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุตรที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวนบุตร อายุ น้ำหนักแรกเกิด การได้รับนมแม่ การได้รับวัคซีน และประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคหวัดและปอดบวม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้และสิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

2.1 ข้อมูลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก คือโรคหวัดและปอดบวม ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ประกอบด้วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรค และการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรค

2.2 สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจ ในเด็กของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การได้รับข้อมูล ข่าวสาร หรือคำแนะนำ เกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กจากเพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รวมทั้งสื่อต่างๆ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมในการป้องกันการเกิดโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก คือโรคหวัดและปอดบวมของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่จะทำให้เกิดโรคในเด็ก และการเพิ่มความต้านทานโรคแก่ร่างกายเด็ก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ มารดาที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวนทั้งสิ้น 210 คน ในส่วนของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จะนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุตรที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปีของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของมารดา (n=210)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
< 20	4	1.9
20-29	84	40.0
30-39	114	54.3
> 39	8	3.8
Mean (SD) = 30.7 (5.5)		
อาชีพ		
รับจ้าง	125	59.5
แม่บ้าน	50	23.8
ค้าขาย	27	12.9
รับราชการ	8	3.8

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของมารดา (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)		
< 5,000	70	33.3
5,000-10,000	86	41.0
> 10,000	54	25.7
Mean (SD) = 9,210.9 (7089.2)		
Median = 8,000		
การศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	8	3.8
ประถมศึกษา	82	39.0
มัธยมศึกษา	82	39.0
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	25	12.0
ปริญญาตรี	13	6.2

จากตาราง 4.1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ระหว่าง 17-47 ปี (อายุเฉลี่ย 30.7 ปี) ร้อยละ 54.3 มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี และอีกร้อยละ 40 มีอายุอยู่ระหว่าง 20-29 ปี สำหรับอาชีพ เกือบร้อยละ 60 มีอาชีพรับจ้าง ในขณะที่ร้อยละ 23.8 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพแม่บ้าน ส่วนรายได้ของครอบครัวต่อเดือน พบว่าอยู่ระหว่าง 1,000-50,000 บาท (ค่ามัธยฐาน 8,000 บาท/เดือน) ในขณะที่ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ในด้านการศึกษาก็พบว่าในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 39 ของกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีเพียงร้อยละ 3.8 ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษา

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของบุตรที่อายุต่ำกว่า 5 ปี
(n=210)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนบุตรอายุต่ำกว่า 5 ปี (คน)		
1	183	87.1
2	27	12.9
อายุของบุตร		
≤1 ปี	36	17.1
>1 ปี-3 ปี	81	38.6
>3 ปี-5 ปี	93	44.3
Mean (SD) =2.2 (1.4)		
น้ำหนักแรกเกิดของบุตร (กรัม)		
< 2,500	15	7.1
2,500-3,000	82	39.1
> 3,000	113	53.8
Mean (SD)=3,033.9 (483.4)		
การได้รับนมแม่		
ไม่ได้รับ	20	9.5
ได้รับ	190	90.5
< 3 เดือน*	81	42.6
3-6 เดือน	39	20.5
> 6 เดือน	70	36.9
การได้รับวัคซีน		
ไม่ครบตามวัย	8	3.9
ครบตามวัย	202	96.1

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของบุตรที่อายุต่ำกว่า 5 ปี (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติการเจ็บป่วยของบุตร		
โรคหวัด		
ไม่เคย	73	34.8
เคย	137	65.2
โรคปอดบวม		
ไม่เคย	201	95.7
เคย	9	4.3

(หมายเหตุ* มีเด็กอายุต่ำกว่า 3 เดือนจำนวน 1 คน)

จากตาราง 4.2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.1) มีบุตรที่อายุต่ำกว่า 5 ปีเพียงหนึ่งคน และบุตรคนสุดท้ายมีอายุระหว่าง 1 เดือนถึง 4 ปี 11 เดือน (อายุเฉลี่ย 2.2 ปี) โดยร้อยละ 44.3 ของกลุ่มตัวอย่างมีบุตรอายุระหว่างมากกว่า 3-5 ปี ในขณะที่ร้อยละ 17.1 มีบุตรอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี ด้านน้ำหนักแรกเกิดของบุตรพบว่า มีน้ำหนักแรกเกิดอยู่ระหว่าง 1,650-4,000 กรัม (น้ำหนักเฉลี่ย 3,033.9 กรัม) และร้อยละ 53.8 ของกลุ่มตัวอย่างมีบุตรที่มีน้ำหนักแรกเกิดมากกว่า 3,000 กรัม และมีเพียงร้อยละ 7.1 เท่านั้นที่มีบุตรน้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่า 2,500 กรัม ส่วนการได้รับนมแม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมแม่ระหว่าง 1-24 เดือน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.5) ให้บุตรได้รับนมแม่ และในกลุ่มนี้ ร้อยละ 42.6 ที่ให้นมแม่น้อยกว่า 3 เดือน และอีกร้อยละ 36.9 ให้นมแม่นานกว่า 6 เดือน สำหรับการได้รับวัคซีนนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.1) นำบุตรไปรับวัคซีนครบตามวัย มีเพียงร้อยละ 3.9 เท่านั้น ที่ไม่ได้รับวัคซีนครบ ส่วนประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคหวัดและปอดบวมของบุตรในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบว่าร้อยละ 65.2 ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าบุตรเคยป่วย

ด้วยโรคหัด และในกลุ่มนี้ร้อยละ 95.2 ที่บอกว่าบุตรมีความถี่ของการป่วยด้วยโรคหัด เท่ากับ 1 ครั้ง มีเพียงร้อยละ 4.8 ที่มีค่าความถี่เท่ากับ 2-3 ครั้ง ในขณะที่ส่วนใหญ่ระบุว่าบุตรไม่เคยป่วยด้วยโรคปอดบวม (ร้อยละ 95.7) มีเพียงร้อยละ 4.3 เท่านั้นที่เคยป่วยด้วยโรคปอดบวม

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก ตามแบบแผน ความเชื่อด้านสุขภาพ

ในส่วนนี้จะนำเสนอการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจ ในเด็ก คือโรคหัดและปอดบวม ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ประกอบด้วย การรับรู้ โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค และการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรค นอกจากนี้ยังนำเสนอข้อมูลสังเคราะห์ให้เกิดการปฏิบัติ ในการป้องกันโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การได้รับข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำเกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กจากสื่อต่างๆ

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค
หวัด (n=210)

ภาวะเสี่ยง	การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหวัด			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เสี่ยง
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. บุตรของท่านมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค	130(61.9)	65(31.0)	12(5.7)	3(1.4)
2. เด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิด < 2,500 กรัม	116(55.3)	67(31.9)	11(5.2)	16(7.6)
3. เด็กที่มีภาวะขาดสารอาหาร	117(55.8)	62(29.5)	16(7.6)	15(7.1)
4. เด็กที่มีความพิการแต่กำเนิด	78(37.1)	67(31.9)	31(14.8)	34(16.2)
5. การสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ	178(84.8)	24(11.4)	6(2.8)	2(1.0)
6. การสัมผัสกับควันบุหรี่ ควันไฟ	161(76.7)	29(13.8)	15(7.1)	5(2.4)
7. การสัมผัสกับอากาศหนาวเย็น	177(84.3)	25(11.9)	6(2.8)	2(1.0)
8. การได้รับนมแม่น้อยกว่า 3 เดือน	94(44.8)	67(31.9)	40(19.0)	9(4.3)
9. การไม่ได้รับวัคซีนครบตามวัย	110(52.5)	61(29.0)	28(13.3)	11(5.2)

ตาราง 4.3 แสดงการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหวัด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 61.9 ที่รู้ว่าบุตรของตนมีโอกาสเสี่ยงมากต่อการเกิดโรคหวัด และส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ที่ปัจจัยต่อไปนี้จะทำให้เด็กมีโอกาสเสี่ยงมากต่อการเกิดโรคหวัด คือการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ (ร้อยละ 84.8) การสัมผัสกับอากาศหนาวเย็น (ร้อยละ 84.3) และการสัมผัสกับควันบุหรี่ ควันไฟ (ร้อยละ 76.7) ส่วนปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ เช่น น้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่า 2,500 กรัม ภาวะขาดสารอาหารในเด็ก และการที่เด็กไม่ได้รับวัคซีนครบตามวัย เกินกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างรับรู้ปัจจัยดังกล่าวทำให้เด็กมีโอกาสเสี่ยงมากต่อการเกิดโรค นอกจากนี้ร้อยละ 44.8 และร้อยละ 37.1 ของกลุ่มตัวอย่าง รับรู้ว่าการได้รับนมแม่น้อยกว่า 3 เดือน และความพิการแต่กำเนิด ทำให้เด็กมีโอกาสเสี่ยงมากต่อการเกิดโรคหวัด

ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดบวม (n=210)

ภาวะเสี่ยง	การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดบวม			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เสี่ยง
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. บุตรของท่านมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค	58(27.6)	98(46.7)	31(14.7)	23(11.0)
2. เด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิด < 2,500 กรัม	76(36.2)	85(40.5)	29(13.8)	20(9.5)
3. เด็กที่มีภาวะขาดสารอาหาร	63(30.0)	92(43.8)	35(16.7)	20(9.5)
4. เด็กที่มีความพิการแต่กำเนิด	60(28.6)	85(40.5)	33(15.7)	32(15.2)
5. การสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ	107(51.0)	59(28.0)	31(14.8)	13(6.2)
6. การสัมผัสควันบุหรี่ ควันไฟ	118(56.2)	50(23.8)	35(16.7)	7(3.3)
7. การสัมผัสอากาศหนาวเย็น	149(71.0)	36(17.1)	20(9.5)	5(2.4)
8. การได้รับนมแม่น้อยกว่า 3 เดือน	77(36.7)	76(36.2)	40(19.0)	17(8.1)
9. การไม่ได้รับวัคซีนครบตามวัย	93(44.3)	73(34.8)	28(13.3)	16(7.6)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดบวมในกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างจะแตกต่างจากการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหวัด จากตาราง 4.4 เพียงร้อยละ 27.6 ของกลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ว่าเป็นบุตรของคนที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดบวม อีกร้อยละ 46.7 ของกลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ว่าเป็นบุตรของคนที่มีความเสี่ยงปานกลางต่อการเกิดโรคปอดบวม และร้อยละ 71 ของกลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ว่าการสัมผัสกับอากาศหนาวเย็นทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดบวม นอกจากนี้ยังมีการรับรู้ว่าการสัมผัสควันบุหรี่ ควันไฟ (ร้อยละ 56.2) การสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ (ร้อยละ 51) และการไม่ได้รับวัคซีนครบตามวัย (ร้อยละ 44.3) ทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดบวม และในสัดส่วนที่เท่าๆกัน (ประมาณร้อยละ 36) ของกลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ว่าการได้รับนมแม่น้อยกว่า 3 เดือนทำให้เด็กมีความเสี่ยงทั้งในระดับมากหรือปานกลาง

ต่อการเกิดโรคปอดบวม ส่วนภาวะเสี่ยงอื่นๆที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าจะทำให้เด็กเสี่ยงระดับปานกลางต่อการเกิดโรคปอดบวม คือ ภาวะขาดสารอาหารในเด็ก (ร้อยละ 43.8) ภาวะน้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่า 2,500 กรัม (ร้อยละ 40.5) และความพิการแต่กำเนิด (ร้อยละ 40.5)

ตาราง 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้ความรุนแรงของโรคหัด (n=210)

ภาวะเสี่ยง	การรับรู้ความรุนแรงของโรคหัด			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่รุนแรง
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. โรคหัดเป็นสาเหตุให้เด็กเสียชีวิตได้	126(60.0)	49(23.3)	25(11.9)	10(4.8)
2. โรคหัดเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะแทรกซ้อนหรือความพิการ	94(44.8)	78(37.1)	30(14.3)	8(3.8)
3. เด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิด < 2,500 กรัม	85(40.5)	86(41.0)	26(12.3)	13(6.2)
4. เด็กที่มีภาวะขาดสารอาหาร	107(51.0)	70(33.3)	28(13.3)	5(2.4)
5. เด็กที่มีความพิการแต่กำเนิด	84(40.0)	61 (29.0)	49(23.4)	16(7.6)

จากตาราง 4.5 กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าจะโรคหัดมีความรุนแรงในระดับมากโดยเป็นสาเหตุให้เด็กเสียชีวิตได้ (ร้อยละ 60) และเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนหรือความพิการ (ร้อยละ 44.8) สำหรับปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้โรคหัดเกิดความรุนแรงในระดับมาก คือ ภาวะขาดสารอาหารในเด็ก (ร้อยละ 51) น้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่า 2,500 กรัม (ร้อยละ 40.5) และ ความพิการแต่กำเนิด (ร้อยละ 40)

ตาราง 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้ความรุนแรงของโรคปอดบวม
(n=210)

ภาวะเสี่ยง	การรับรู้ความรุนแรงของโรคปอดบวม			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่รุนแรง
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. โรคปอดบวมเป็นสาเหตุให้เด็กเสียชีวิตได้	140(66.7)	40(19.0)	25(11.9)	5(2.4)
2. โรคปอดบวมเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะแทรกซ้อนหรือความพิการ	87(41.4)	84(40.0)	33(15.7)	6(2.9)
3. เด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิด < 2,500 กรัม	73(34.7)	96(45.7)	27(12.9)	14(6.7)
4. เด็กที่มีภาวะขาดสารอาหาร	99(47.1)	83(39.5)	23(11.0)	5(2.4)
5. เด็กที่มีความพิการแต่กำเนิด	77(36.7)	71(33.8)	51(24.3)	11(5.2)

จากตาราง 4.6 กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าเป็นโรคปอดบวมมีความรุนแรงในระดับมาก โดยเป็นสาเหตุให้เด็กเสียชีวิตได้ (ร้อยละ 66.7) และเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนหรือความพิการ (ร้อยละ 41.4) สำหรับปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้โรคปอดบวมเกิดความรุนแรงในระดับมาก คือ ทั้งภาวะขาดสารอาหาร (ร้อยละ 47.1) และความพิการแต่กำเนิด (ร้อยละ 36.7) ในขณะที่ร้อยละ 45.7 ของกลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ว่าเป็นน้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่า 2,500 กรัม ทำให้โรคปอดบวมมีความรุนแรงในระดับปานกลาง

ตาราง 4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค
หวัด (n=210)

วิธีการป้องกันโรค	การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคหวัด			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ	178(84.8)	29(13.8)	3(1.4)	-
2. หลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่ ควันไฟ	162(77.1)	30(14.3)	16(7.6)	2(1.0)
3. หลีกเลี่ยงการสัมผัสอากาศหนาวเย็น	186(88.6)	22(10.5)	1(0.5)	1(0.5)
4. ได้รับนมแม่อย่างน้อย 3 เดือน	134(63.8)	65(31.0)	7(3.3)	4(1.9)
5. ได้รับอาหารครบ 5 หมู่	150(71.4)	52(24.8)	5(2.4)	3(1.4)
6. มีการออกกำลังกายที่เหมาะสม	170(81.0)	34(16.2)	4(1.9)	2(1.0)

จากตาราง 4.7 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการป้องกันโรคหวัดต่อไปนี้ มีประโยชน์ในระดับมาก การหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับอากาศหนาวเย็น (ร้อยละ 88.6) การหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ (ร้อยละ 84.8) การให้เด็กมีการออกกำลังกายที่เหมาะสม (ร้อยละ 81) การหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับควันบุหรี่ ควันไฟ (ร้อยละ 77.1) การได้รับอาหารครบ 5 หมู่ (ร้อยละ 71.4) และอีกร้อยละ 63.8 ของกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าการให้เด็กได้รับนมแม่อย่างน้อย 3 เดือนมีประโยชน์ในระดับมากต่อการป้องกันโรคหวัด

ตาราง 4.8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค
ปอดบวม (n=210)

วิธีการป้องกันโรค	การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคปอดบวม			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรค ระบบหายใจ	148(70.5)	53(25.2)	5(2.4)	4(1.9)
2. หลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่ ควันไฟ	142(67.6)	49(23.4)	16(7.6)	3(1.4)
3. หลีกเลี่ยงการสัมผัสอากาศหนาวเย็น	165(78.5)	39(18.6)	5(2.4)	1(0.5)
4. ได้รับนมแม่อย่างน้อย 3 เดือน	112(53.3)	84(40.0)	9(4.3)	5(2.4)
5. ได้รับอาหารครบ 5 หมู่	142(67.6)	52(24.8)	13(6.2)	3(1.4)
6. มีการออกกำลังกายที่เหมาะสม	159(75.7)	35(16.6)	14(6.7)	2(1.0)

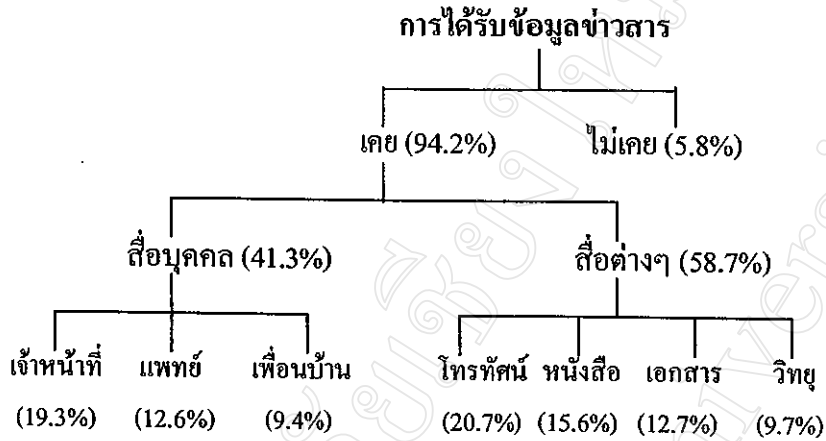
จากตาราง 4.8 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึง วิธีการปฏิบัติต่อไปนี้ มีประโยชน์ในระดับมากในการป้องกันโรคปอดบวม คือ การหลีกเลี่ยงการสัมผัสอากาศหนาวเย็น (ร้อยละ 78.5) การให้เด็กมีการออกกำลังกายที่เหมาะสม (ร้อยละ 75.7) และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ (ร้อยละ 70.5) และในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 67.6) ของกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าการหลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่ ควันไฟ และการได้รับอาหารครบ 5 หมู่ มีประโยชน์ในระดับมากในการป้องกันโรคปอดบวม ส่วนการได้รับนมแม่อย่างน้อย 3 เดือนนั้นร้อยละ 53.3 ของกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีประโยชน์ในระดับมากในการป้องกันโรคปอดบวมเช่นกัน และประเด็นที่สังเกตพบก็คือ ในแต่ละวิธีของการป้องกันโรคเพียงร้อยละ 0.5-2.4 ที่คิดว่าไม่มีประโยชน์เลยในการป้องกันโรคปอดบวม

ตาราง 4.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรค
หวัดและปอดบวม (n=210)

วิธีการป้องกันโรค	การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคหวัดและ ปอดบวม			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรค ระบบหายใจ	77(36.7)	63(30.0)	31(14.7)	39(18.6)
2. หลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่ ควันไฟ	54(25.7)	63(30.0)	49(23.3)	44(21.0)
3. หลีกเลี่ยงการสัมผัสอากาศที่หนาวเย็น	35(16.6)	86(41.0)	42(20.0)	47(22.4)
4. ได้รับนมแม่อย่างน้อย 3 เดือน	18(8.6)	66(34.4)	50(23.8)	76(36.2)
5. ได้รับอาหารครบ 5 หมู่	18(8.6)	48(22.8)	56(26.7)	88(41.9)
6. มีการออกกำลังกายที่เหมาะสม	11(5.2)	41(19.6)	62(29.5)	96(45.7)
7. ได้รับวัคซีนป้องกัน โรคที่เหมาะสมตามวัย	14(6.7)	9(4.3)	8(3.8)	179(85.2)

ในการศึกษาครั้งนี้การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
ในภาพรวมทั้งโรคหวัดและปอดบวม จากตาราง 4.9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าการหลีกเลี่ยง
การสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับควันบุหรี่ ควันไฟ
ในเด็กนั้นเป็นอุปสรรคในระดับมาก ร้อยละ 36.7 และ 25.7 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่
ของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 85.2) รับรู้ว่าไม่มีอุปสรรคในการพาบุตรไปรับวัคซีนป้องกันโรค
และอีกร้อยละ 45.7 และ 41.9 ของกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีอุปสรรคต่อการให้เด็กได้มีการ
ออกกำลังกายที่เหมาะสม และได้รับอาหารครบ 5 หมู่ ส่วนการให้เด็กได้รับนมแม่อย่างน้อย 3 เดือน
นั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.2 รับรู้ว่าไม่มีอุปสรรคเลยในการปฏิบัติ

แผนภูมิ 4.1 สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กของ
กลุ่มตัวอย่าง (n=210)

ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กของกลุ่มตัวอย่างซึ่งถือว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่ชักนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก จากแผนภูมิ 4.1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.2) เคยได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก เพียงร้อยละ 5.8 ที่ไม่เคยได้รับ และแหล่งของการได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นทั้งสื่อบุคคลและสื่อต่างๆ สำหรับสื่อบุคคลจะประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (ร้อยละ 19.3) แพทย์หรือพยาบาล (ร้อยละ 12.6) และเพื่อนบ้าน (ร้อยละ 9.4) ส่วนสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ (ร้อยละ 20.7) หนังสือหรือวารสาร (ร้อยละ 15.6) เอกสารแผ่นพับ (ร้อยละ 12.7) อีกทั้งวิทยุ (ร้อยละ 9.7)

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการป้องกันการเกิดโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก

พฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการปฏิบัติในหลักใหญ่ 2 ประการคือ 1) การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่จะทำให้เกิดโรคได้แก่ การสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ การสัมผัสกับควันบุหรี่ ควันไฟ และการสัมผัสกับอากาศหนาวเย็น และ 2) การเพิ่มความต้านทานโรคแก่ร่างกายเด็ก โดยให้เด็กได้รับนมแม่อย่างน้อย 3 เดือน ได้รับอาหารครบ 5 หมู่ มีการออกกำลังกายที่เหมาะสม รวมทั้งได้รับวัคซีนป้องกันโรคที่เหมาะสมตามวัย

ตาราง 4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมในการป้องกันการเกิดโรคหวัดและปอดบวม (n=210)

พฤติกรรม	การป้องกันการเกิดโรคหวัดและปอดบวม		
	ปฏิบัติทุกครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่ปฏิบัติเลย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่างๆ			
การสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ	134(63.8)	75(35.7)	1(0.5)
การสัมผัสควันบุหรี่ ควันไฟ	153(72.8)	56(26.7)	1(0.5)
การสัมผัสอากาศที่หนาวเย็น	189(90.0)	21(10.0)	-
การเพิ่มความต้านทานโรคแก่ร่างกายเด็ก			
ได้รับนมแม่อย่างน้อย 3 เดือน	109(51.9)	81(38.6)	20(9.5)
ได้รับอาหารครบ 5 หมู่	101(48.1)	109(51.9)	-
มีการออกกำลังกายที่เหมาะสม	124(59.0)	85(40.5)	1(0.5)
ได้รับวัคซีนป้องกันโรคที่เหมาะสมตามวัย	202(96.2)	7(3.3)	1(0.5)

จากตาราง 4.10 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติในการป้องกันโรคในด้านการหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงนั้น กลุ่มตัวอย่างจะปฏิบัติป้องกันการเกิดโรคหวัดและปอดบวมดังต่อไปนี้ทุกครั้งที่หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับอากาศหนาวเย็น (ร้อยละ 90) และหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับควันบุหรี่ ควันไฟ (ร้อยละ 72.8) และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคระบบหายใจ (ร้อยละ 63.8) ส่วนการเพิ่มความต้านทานโรคแก่ร่างกายเด็กพบว่า ร้อยละ 96.2 ของกลุ่มตัวอย่างจะมีการปฏิบัติ

ทุกครั้งในการนำเด็กไปรับวัคซีนป้องกันโรค และร้อยละ 59 ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้เด็ก ได้มีการออกกำลังกายอย่างเหมาะสม ในขณะที่การให้เด็กได้รับนมแม่อย่างน้อย 3 เดือน และการให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติพฤติกรรมดังกล่าวทุกครั้ง ร้อยละ 51.9 และ 48.1 ตามลำดับ